

ความเป็นครูมืออาชีพในระดับอุดมศึกษา

โดย

ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอาน

I
หลักการ
และเหตุผล

- ➔ **สถาบันอุดมศึกษาเป็นองค์กรทางวิชาการ**
 - ➔ **ใช้วิชาการเป็นปัจจัยสำคัญของการทำภารกิจ จึงต้องมีความเป็นเลิศทางวิชาการ (Academic Excellence)**
 - ➔ **ภารกิจหลัก คือ การสร้างคน (แรงงานความรู้) และการสร้างความรู้สู่ความเป็นเลิศ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาสังคม ให้พึ่งตนเองได้ พัฒนาได้และแข่งขันได้**
- ➔ **การสอน (Teaching) และการวิจัย (Research) จึงเป็น 2 ด้าน ของเหรียญอันเดียวกัน**

I หลักการ และเหตุผล

ภารกิจด้านการสอนเป็นภารกิจที่สถาบันอุดมศึกษา ทุกแห่ง
ต้องทำ เพราะการสอนดีมีคุณภาพจะทำให้มีนักศึกษามาก
ก็จะทำให้เกิดความมั่นคงและสามารถให้บริการด้านอื่นได้
เต็มที่ด้วย

วิวัฒนาการของการสอนจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้เรียน
ในห้องเรียนสู่ระหว่างครู+ผู้สนับสนุนการเรียนรู้+สื่อและ
แหล่งวิทยาการเป็น **BLENDED TEACHING +
LEARNING ENVIRONMENT**

กระแสการเรียนรู้การสอนในศตวรรษที่ 21 เน้นผลลัพธ์และ
ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง (**LEARNING OUTCOME**)
คณาจารย์และผู้สนับสนุนการเรียนรู้จึงต้องตี “สมรรถนะ
ด้านความเป็นครู” ตามมาตรฐานวิชาชีพครู

II การสอนใน ฐานะวิชาชีพ ชั้นสูง

➔ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้ครู
และบุคลากรทางการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญา
เป็นวิชาชีพชั้นสูง (PROFESSION) ที่ต้องมี
ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ยกเว้น คณาจารย์และ
ผู้บริหารในระดับอุดมศึกษาระดับปริญญา

II

การสอนใน ฐานะวิชาชีพ ชั้นสูง

➔ การพัฒนาคณาจารย์ซึ่งเป็นนักวิชาการตามศาสตร์
วิชาชีพของตนเพื่อเพิ่ม “สมรรถนะด้านความเป็น
ครู” ในระดับอุดมศึกษา

➔ ศึกษาเพิ่มเติมจากหลักสูตรด้านครุศาสตร์หรือ
ศึกษาศาสตร์

➔ การฝึกอบรมเพิ่มเติมขณะทำ
หน้าที่ (IN-SERVICE
TRAINING) เน้นหลักสูตร
ระยะสั้น

➔ มหาวิทยาลัย
จัดเอง

➔ หน่วยงาน
ภายนอก
จัดบริการให้

II การสอนใน ฐานะวิชาชีพ ชั้นสูง

จัดหน่วยงานกลาง
เพื่อพัฒนา
คณาจารย์อย่าง
ต่อเนื่อง

สมาคมเครือข่ายวิชาชีพ
อาจารย์และองค์กร
ระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย (ควอท) เพื่อพัฒนา
อาจารย์มืออาชีพ
หน่วยงานกลางใน
มหาวิทยาลัย

การพัฒนากรอบมาตรฐานวิชาชีพด้านการสอนและ
การสนับสนุนการเรียนรู้ของอังกฤษ (UK
PROFESSIONAL STANDARDS FRAME
WORK : UKPSF) โดยสถาบันการอุดมศึกษา
(THE HIGHER EDUCATION ACADEMY)

**III
HEA
&
UKPSF**

ตั้งขึ้นใน ค.ศ. 2011 (พ.ศ. 2554) เป็น
หน่วยงานอิสระระดับชาติในสหราชอาณาจักร
ได้พัฒนากรอบมาตรฐานวิชาชีพ
ระดับอุดมศึกษา UKPSF เพื่อประเมินและ
รับรองหลักสูตรการพัฒนาคุณภาพการสอน
ของคณาจารย์

ร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา จัดฝึกอบรมและ
ประเมินคุณภาพการสอนและกำหนด
วิทยฐานะของผู้ผ่านการประเมิน
(DESCRIPTORS)

**III
HEA
&
UKPSF**

**พัฒนา
คณาจารย์
และ
ผู้สนับสนุน
การเรียนรู้**

**สู่การเป็น
อาจารย์
มืออาชีพ
3 มิติ**

**ความเป็นนักวิชาการ
(Scholar)**

**ความเป็นครู
(Teacher)**

**ความเป็นคน
(Person)**

**: รับผิดชอบ ปฏิบัติ
หน้าที่ด้วยความเข้าใจ
ใส่ใจ มีจิตสำนึกและ
มีส่วนร่วมใน
การพัฒนาองค์กร**

III มิติของกรอบมาตรฐานวิชาชีพ (PSF Dimensions)

Areas of Activity
Undertaken by
teachers and
supporters of
learning in higher
education

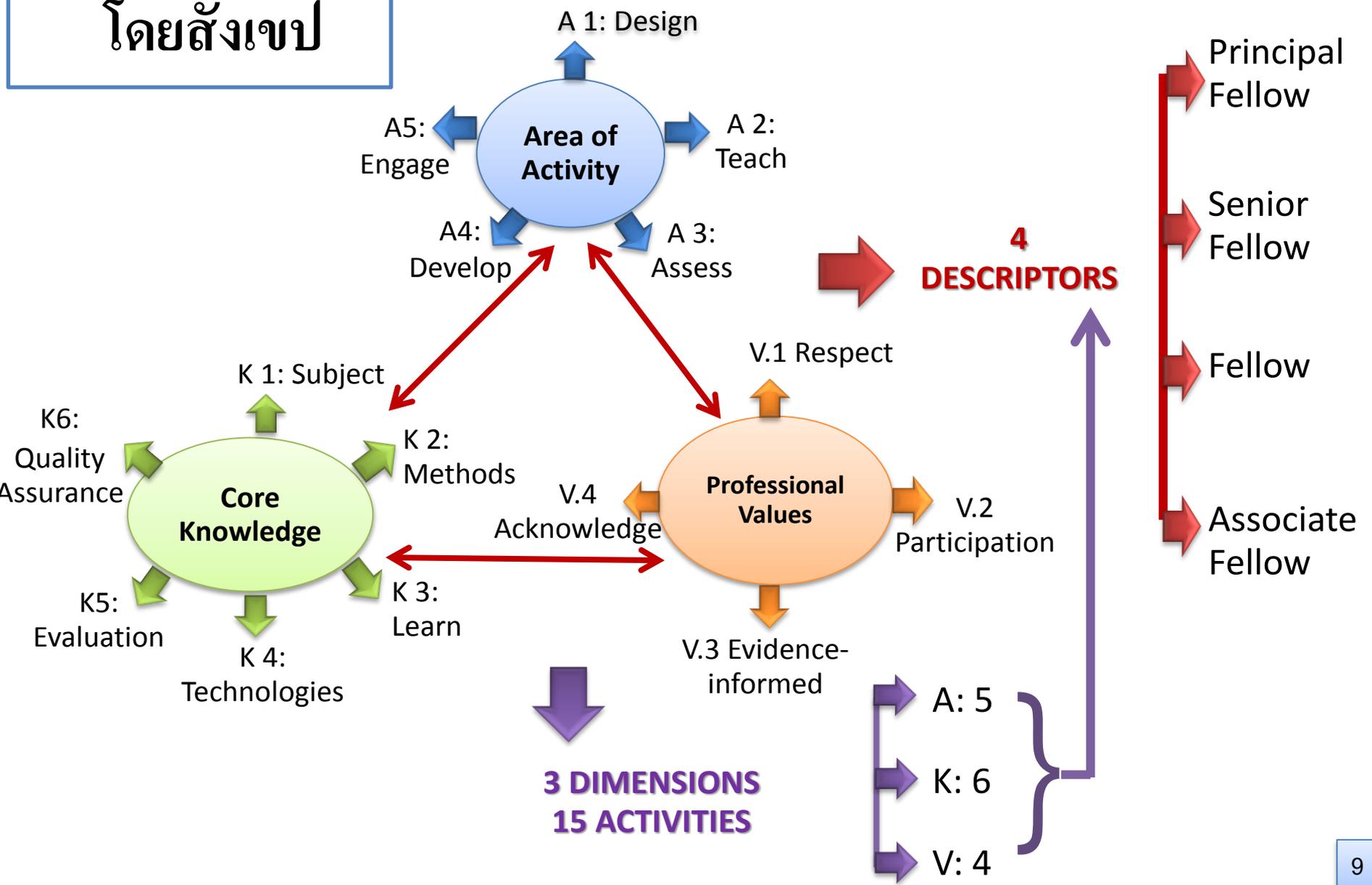
Core Knowledge
Need to carry out
these activities
appropriately

Professional Values
The manner in
which coaching
professionals should
perform and carry
out their learning
and teaching
activities

**The PSF
Dimensions**

**IV สาระสำคัญ
โดยสังเขป**

**UK Professional Standards Framework (PSF)
for Teaching and Supporting Learning in Higher Education**

V สาระสำคัญในแต่ละมิติ

มิติด้านกิจกรรม
(Areas of Activity)

มิติด้านความรู้หลัก
(Core Knowledge)

มิติด้านค่านิยมทางวิชาชีพ
(Professional Values)

มิติด้านกิจกรรม (Areas of Activity)

- A1 : ออกแบบและวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้และ/หรือโปรแกรมการศึกษา
- A2 : สอนและ/หรือสนับสนุนการเรียนรู้
- A3 : ประเมินและให้ข้อมูลการป้อนกลับกับผู้เรียน
- A4 : พัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล และวิธีการที่สนับสนุนนักศึกษาและการแนะแนว
- A5 : เข้าร่วมในการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องในด้านรายวิชา/สาขาวิชาและวิทยาการการสอน การวิจัย ความเป็นนักวิชาการ และการประเมินผลการปฏิบัติทางวิชาชีพ

มิติด้านความรู้หลัก (Core Knowledge)

K1 : สาระรายวิชา

K2 : วิธีการที่เหมาะสมสำหรับการสอน การเรียนรู้และการประเมิน
ในสาระรายวิชาและที่ระดับของหลักสูตรวิชาการ

K3 : นักศึกษาเรียนรู้อย่างไร ทั้งโดยทั่วไปและภายในสาระของ
รายวิชา/สาขาวิชา

K4 : การใช้และเห็นคุณค่าของเทคโนโลยีการเรียนรู้ที่เหมาะสม

K5 : วิธีการประเมินประสิทธิผลของการสอน

K6 : ความเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพและการปรับปรุง
คุณภาพสำหรับการปฏิบัติทางวิชาการและวิชาชีพเน้นการ
สอน

มิติด้านค่านิยมทางวิชาชีพ (Professional Values)

V1 : คำนึงถึงผู้เรียนเป็นรายบุคคล และความหลากหลายของ
ชุมชนการเรียนรู้

V2: ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการศึกษาระดับอุดมศึกษาและความ
เท่าเทียมด้านโอกาสของผู้เรียน

V3 : ใช้แนวทางข้อมูลเชิงประจักษ์ และผลลัพธ์จากการวิจัย ความ
เป็นนักวิชาการและการพัฒนาเชิงวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

V4 : ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานของระบบอุดมศึกษาใน
บริบทที่กว้างขวางขึ้น และผลที่ตามมาสำหรับการปฏิบัติเชิง
วิชาชีพ เพื่อสนองตอบความต้องการของสังคม

VI ระดับวิทยฐานะ/กลุ่มเป้าหมาย/ตัวกำหนดคุณลักษณะ

ระดับวิทยฐานะ รับรองโดย HEA	กลุ่มเป้าหมาย	ตัวกำหนดคุณลักษณะ (Descriptor)
Associate Fellow	<ul style="list-style-type: none"> ● นักวิจัยที่ต้องมีส่วนร่วมในการสอน เช่น นักศึกษาปริญญาเอก นักวิจัยหลังปริญญาเอก ● อาจารย์ใหม่ที่ไม่ได้มีประสบการณ์การสอน ● บุคลากรสนับสนุนการเตรียมงานวิชาการ เช่น นักเทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด นักพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ ● นักวิชาการที่มีประสบการณ์ตามสาขาวิชาชีพ ซึ่งใหม่ต่อการสอนและ/หรือสนับสนุนการเรียนรู้ 	<p>Descriptor 1</p> <ul style="list-style-type: none"> ● มีผลสำเร็จอย่างน้อย 2 ข้อใน A1-A5 ● มีความรู้หลักที่เหมาะสม และมีความเข้าใจอย่างน้อย K1 และ K2

VI ระดับวิทยฐานะ/กลุ่มเป้าหมาย/ตัวกำหนดคุณลักษณะ

ระดับวิทยฐานะ รับรองโดย HEA	กลุ่มเป้าหมาย	ตัวกำหนดคุณลักษณะ (Descriptor)
<p>Fellow</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● นักวิชาการใหม่ ● นักวิชาการและ/หรือผู้สนับสนุนที่มีภาระงานหลักด้านการเรียนการสอน ● นักวิชาการที่มีประสบการณ์ทางวิชาชีพ แต่ยังไม่หมดต่อระดับอุดมศึกษา ● อาจารย์ที่มีภาระงานหลักเน้นด้านการเรียนการสอน 	<p>Descriptor 2</p> <ul style="list-style-type: none"> ● มีผลสำเร็จใน A1-A5 ● มีความรู้หลัก K1-K6 ● มีค่านิยมทางวิชาชีพ V1-V4

VI ระดับวิทยฐานะ/กลุ่มเป้าหมาย/ตัวกำหนดคุณลักษณะ

ระดับวิทยฐานะ รับรองโดย HEA	กลุ่มเป้าหมาย	ตัวกำหนดคุณลักษณะ (Descriptor)
Senior Fellow	<ul style="list-style-type: none"> ● อาจารย์ที่มีประสบการณ์สูง สร้างผลกระทบและมีความรับผิดชอบในการบริหารหรือการพัฒนารายวิชา และ/หรือหลักสูตร ● อาจารย์พี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาอาจารย์ใหม่ ● อาจารย์ที่มีประสบการณ์สูง ที่มีหน้าที่ให้คำปรึกษาด้านการสอนและสนับสนุนการเรียนรู้ในระดับสถาบัน 	<p>Descriptor 3</p> <ul style="list-style-type: none"> ● มีผลสำเร็จใน A1-A5 ● มีความรู้หลัก K1-K6 ● มีค่านิยมทางวิชาชีพ V1-V4

VI ระดับวิทยฐานะ/กลุ่มเป้าหมาย/ตัวกำหนดคุณลักษณะ

ระดับวิทยฐานะ รับรองโดย HEA	กลุ่มเป้าหมาย	ตัวกำหนดคุณลักษณะ (Descriptor)
Principal Fellow	<ul style="list-style-type: none"> ● อาจารย์ที่มีประสบการณ์สูงยิ่ง และ/หรือ อาจารย์อาวุโสที่มีความรับผิดชอบในวงกว้างหรือเป็นผู้นำการวางแผนกลยุทธ์ด้านการสอนและสนับสนุนการเรียนรู้ ● อาจารย์ที่รับผิดชอบต่อความเป็นผู้นำด้านกลยุทธ์ของสถาบันและการวางนโยบายด้านการเรียนการสอน ● อาจารย์ที่ทำให้เกิดผลกระทบเชิงกลยุทธ์เกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้ ในวงกว้างและมีอิทธิพลต่อสถาบันการศึกษาอื่น 	<p>Descriptor 4</p> <ul style="list-style-type: none"> ● มีผลสำเร็จใน A1-A5 ● มีความรู้หลัก K1-K6 ● มีค่านิยมทางวิชาชีพ V1-V4

VII การประยุกต์ PSF มาใช้ในประเทศไทย

สามารถนำ PSF มาใช้เป็นกรอบมาตรฐานการสอนและการสนับสนุนการเรียนรู้
เนื่องจาก

- (1) การศึกษาระดับอุดมศึกษามีความเป็นสากลสูง
- (2) วิทยาการการสอนในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นสากลสูงเช่นกัน
- (3) มีการประยุกต์ใช้ในหลายประเทศได้ผลดี
- (4) มีมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ได้ศึกษาและร่วมมือกับ HEA ที่จะนำ PSF มาใช้ อาทิ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เป็นต้น
- (5) การสอนระดับอุดมศึกษา มีลักษณะเป็นทีม และเป็น **BLENDED TEACHING** ระหว่างผู้สอน ผู้สนับสนุนการเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยีและแหล่งความรู้ การสอนที่มีคุณภาพจำเป็นต้องมีกรอบมาตรฐานและใช้เป็นแนวทางการพัฒนาผู้สอนและผู้สนับสนุนการเรียนรู้ตามแนว PSF

ความเป็นครูมืออาชีพในระดับอุดมศึกษา

โดย

ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอาน

